

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 12320
Tarih : 31.03.2024

44077

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Sayın Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili

İzmir'in yarımada diye adlandırılan bölgesi olan Çeşme, Urla, Seferihisar, Karaburun ilçeleri neredeyse taş ocağı sahası haline getirilmiş dağlar, tepeler dev kanatlı rüzgar enerji santralleriyle doldurularak doğası, tarihi ve kültürel alanları talan edilmiştir. Bunlar yetmezmiş gibi tarihi yarımada şimdi de "İzmir'in Kanal İstanbul'u" şeklinde adlandırılan "Çeşme Turizm Projesi" ile yeni bir ekolojik saldırı ile karşı karşıya bırakılmaktadır. Tarafınızdan yapılan açıklamalarda; bölgenin çok sayıda parsel bölünerek, parsel bazında turizm yatırımcılarına tahsis edileceği dile getirilmiştir. Çevreci ve yeşille barışık olduğu iddia edilen projeye göre; 9 bin 574 hektar alan içerisinde 20 adet golf sahası, futbol turnuvaları için sahalar, restoranlar, olimpiik sporlar için tesisler, kültür ve sanat merkezleri, yat limanları, termal merkez ve sağlık turizmüne yönelik tesisler, oteller, tema park gibi birçok tamamlayıcı fonksiyondan söz edilmektedir. En az 100 bin kişiye istihdam imkânının oluşturulacağı, projenin beş yılda tamamlanabilmesi için 2,5 milyar dolarlık bir yatırımın planlandığı belirtilmiştir. Çeşme Turizm Projesi'nin hayata geçmesi halinde özgün coğrafyası, tarihi, kültürel, arkeolojik ve doğal nitelikleriyle çok çeşitli bir yapıya sahip olan Yarımada'nın doğal dengesi tamamen tehlike altına girecektir. Orman Genel Müdürlüğü'ne bağlı Ege Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü teknik personeline Çeşme Yarımadası'nda

WY 78

yapılan çalışmalarda, yörede korunması gereken 19 adet tür tespit edilmiş olup bunlardan 6 adedinin “endemik”, 10 adedinin “nadir”, 3 adedinin “CITES”, 1 adedinin de hem “nadir” hem de “CITES” kapsamında olduğu tespit edilmiştir. Örneğin, ender görülen “orcislectea” adlı orkide bu civarda yaygın iken yüz yirmi kuş türü bulunmakta ve bölge soyu risk altında olan tavşancıl, bıyıklı doğan, küçük kerkenez gibi kuşların da yaşam alanıdır. Aynı zamanda Ege Bölgesi sırtlanın ve karakulağın yaşadığı nadir alanlardan birisidir. Akdeniz Fokunun korunması için belirlenen beş öncelikli alan arasındadır. Bölgede mutlak, dikili ve marjinal olmak üzere toplam 1600 hektar civarında tarım alanı bulunmakta; ağırlıklı olarak bu yörenin kadim ürünleri olan kavun, zeytin ve enginar yetiştirilmektedir.

Alaçatı ile Zeytineli arasındaki alanı ve Ildır civarını içeren, yüzde 97’si kamuya ait olan bölge Çeşme Yarımadası’nın yüzde 55’ini oluşturmaktadır. Şu anda nitelikli doğal koruma alanı 2157 hektar, sürdürülebilir koruma alanı 2116 hektar, arkeolojik alan büyüklüğü de 316 hektardır. Proje alanının dörtte birinden fazlası orman olmakta iken çoğunluğu bölgenin karakteristik bitkisi zeytinliklerden oluşan önemli bir tarım rezervi bulunmaktadır. Ayrıca; projenin Alaçatı ve Ildır bölgesinde 47 km’lik kıyıyı ve 2000 hektara yakın deniz alanını da kapsıyor olması deniz alanlarının dahi bölgenin kamuya kapatılmasına neden olacaktır. Kamu malı olan tarihi, kültürel ve yaşamsal öneme sahip bölge ticarileştirilerek doğanın sömürüsüne hizmet edecek şekilde sermayeye aktarılacaktır.

Haziran 2020’de TMMOB tarafından yayınlanan Çeşme Turizm Projesi Ön Değerlendirme Raporunda; "Çeşme Turizm Projesi" alanında, İzmir Batı Bölgesi 1/25.000 Ölçekli Nazım İmar Planı'nda alan ağırlıklı olarak; "Orman Alanı, Mera Alanı, Makilik-Fundalık Alan, Ağaçlandırılacak Alan" gibi yeşil kuşak alanlarının yanı sıra "Nitelikli Doğal Koruma Alanı, Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı " olarak gösterildiği,

Yarımada'nın yaklaşık %55 'ini kapsayan "Çeşme Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi 'ndeki ormanlık alanlar, içinde nadir ve endemik türler barındıran, kendine has yaban hayatı ve habitatlar oluşmuş uluslararası öneme haiz doğal, dokunulmamış korunması gereken alanlar olduğu,

Tescil edilen tarihi, arkeolojik ve doğal sitlerin, bütüncül koruma anlayışına aykırı olarak ticarileştirilmesi, turizm amacına yönelik yapılaşmaya açılması başta yarımada olmak üzere İzmir 'in geleceğini ilgilendiren son derece tehlikeli bir müdahale olduğu,

Geri dönülmez sonuçları olabilecek bu son derece hatalı karar kamu varlıklarının yağmalanması anlamına geldiği,

Kamu kullanımına açık ve devlete ait olan kıyıların ve hatta tapuda kaydı olmayan deniz alanlarının turizm amaçlı bölge ilan edilmesi ve özel kullanıma tahsis edilmesi başta Anayasa

Wozz

olmak üzere mevzuata da aykırıdır ve ticari meta haline dönüştürülmek suretiyle bugüne kadar kamuya ait olan doğamızdan İzmir halkının faydalanamaması sonucunu da doğuracağı, Söz konusu kararda belirtilen alanın planlama, su, tarım alanı, ormanlık alan ve korunması gereken hassas korunma alanları açısından tehlikeli ve geri dönülmez zarar verme, yok etme süreçlerini başlatma tehlikesi nedeniyle bilime ve tekniğe aykırı bir öneri olduğu ve kamu yararı bulunmadığı,

Yine projenin gerçekleşmesi halinde Çeşme ve Yarımada'nın susuzluk tehlikesi ile karşı karşıya kalacağı, temel kullanıma tahsis edilmesi gereken su planlamasının doğru ele alınmadığı, su ihtiyacının denizden su temini gibi maliyetli projeler ile karşılanamayacağı, bu anlayışın kamu yararı taşımadığı gerçeğinin göz ardı edildiği,

Projenin üst gelir düzeyi olan sınıflar için tasarlanmış, ticarileşmiş, özelleştirilmiş izole bir turizm alanı olacağından Çeşme yarımadasının ormanlarından, kıyılarından, denizinden halkın yararlanamayacağı belirtilmiştir.

Anayasaya, Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesine, Türkiye Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planına, yürürlükteki yasal mevzuatlara, kamucu şehircilik ilkelerine aykırı, kamu yararı olmayan, uygulanabilirliği tartışmalı, bilimsel dayanaktan yoksun ve halka hitap etmeyen bu projenin yapımından vazgeçilmesi talebi tüm demokratik kitle örgütleri, STK'lar, ekoloji platformlarını da kapsayan yerel dinamiklerce güçlü bir şekilde ifade edilmektedir.

Whorff

Bu bağlamda;

- 1- Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesine, Türkiye Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planına, yürürlükteki yasal mevzuatlara, şehircilik ilkelerine aykırı, kamu yararı olmayan, uygulanabilirliği tartışmalı, bilimsel dayanaktan yoksun olduğu ekoloji örgütleri ve yerel halk, yerel platformlar, sivil toplum örgütlerince ortaya konan Çeşme Turizm Projesi bu itirazlara rağmen sürdürülecek midir?
- 2- Doğayı koruma hassasiyetiyle çalışmaları sürdürmek konusunda yapılacağı söylenen planlamalar nelerdir? Projede açıklanan tesislerin inşası sırasında doğal yapının, endemik bitkilerin, sit ve yaşam alanlarının zarar görmemesi nasıl sağlanacaktır?
- 3- İlk toplantılara çağrılan Türkiye Mimarlar ve Mühendisler Odası'nın daha sonraki toplantılara dahil edilmemesinin nedeni nedir?
- 4- Çeşme Projesi özelinde yatırımı kimin yapacağı belli midir?
- 5- Çeşme projesi için hangi yabancı ve yerli firmalarla görüşmeler yapılmıştır? Hangi firmalarla iş birliği yapılacaktır? Proje için Katar sermayesinin devrede olduğu söylentisi doğru mudur?
- 6- Çeşme Projesinin ekolojik yaşam planı, stratejik çevresel değerlendirme raporu, mikro bölgelerin etüt raporu, ekolojik araştırma ve değerlendirme raporu hazırlanmış mıdır?
- 7- Projede 20 adet golf sahası yapılacağı açıklanmıştır. 27 delikli standartları karşılayan bir golf sahası ortalama 150 hektar alan üzerine kurulmaktadır. Proje alanının golf sahası için uygun olmadığı göz önüne alındığında golf sahasının çimlenmesi için toprak nereden ne şekilde sağlanacaktır? Tarım alanlarının, ormanlık alanların toprağının kullanılacağı, sahaların orman alanlarına, doğal alanlara ve tarihi değer taşıyan alanlara inşa edileceği, yeraltı sularını tüketeceği iddiaları doğru mudur?
- 8- Çeşme Projesi ile tarım yapılan alanların amaç dışı kullanımına yönelik gerek 5403 ve gerekse 3573 sayılı kanunlar ihlal edilmekte midir?
- 9- Yapılacak olan turizm tesislerinin ve turizm amaçlı konut veya lojistik yapıların yörede devam etmekte olan tarımsal potansiyele etkisine ve dolayısı ile tarımla ilgilenen ve geçimini sağlayan yurttaşlara yönelik yaratacağı zararlara ilişkin çalışmalar yapılmış mıdır?
- 10- Çeşme ve Yarımada'nın susuzluk tehlikesi ile karşı karşıya kalacağı öngörülürken proje kapsamında planlanan golf sahaları vb gibi tesisler ve artacak nüfus yoğunluğu nedeniyle oluşacak ilave su ihtiyacına yönelik değerlendirmeler ne şekilde yapılmıştır?

W088

- 11-Çeşme Projesi'nin mevcut yer üstü ve yer altı su havzaları içerisinde önerilmesi nedeniyle bu kaynakların miktar ve kalitesi üzerinde oluşturacağı olumsuz etkilere yönelik herhangi bir çalışma yapılmış mıdır?
- 12-Çeşme Yarımadasının coğrafi konumuna uygun, tarihi ve kültürel alanları ve doğal varlıklar korunarak doğa ile uyumlu turizm türleri neden uygulamaya konulmamaktadır?
- 13-Çeşme Projesi'nin hedef kitlesinin üst gelir grubu olduğu ve yüksek ekonomik getiriye hedeflediği dikkate alındığında, hedeflediği nüfus ve rant itibarı ile belirli bir ekonomik gruba hitap edeceği ve Alaçatı örneğinde görüldüğü gibi bölgede alt gelir gruplarının gelir kaybına, hak kaybına uğraması ve kamu çıkarlarının zarar görmesi nasıl engellenecektir?
- 14-Çeşme Projesi'nin mevcut turizm kaynaklarına vereceği zarar hesaplanmış mıdır?